

GOMUTAZ

LARRAKOETXEA'TAR EDURNE (G.B.)

EZTANDA

Aurtengo urterillaren 4'an, Begoña'ko Andra Maria'ren eleizan, Bizkaitarren Santutegi Nagusian, Edurne Larrakoe-txearen aldeko illetea izan zan. Igazko abenduaren egun tamalgari baten il zan Inghlaterra'ko egazkin baten, bertan ipiñi eben lerkai batek eztanda eginda.

Negargarria izan zan jazokizuna eta egazkiñen iztripuetan jazoten dan lez bertan joiazan guztiak il ziran. Oneitariko bat, egazkin aretako azafatea edo egazkin-neskea zan Edurne, Bilbo'tarra eta Bilbo'n salketa etxea dauan Larrakoetxea jaunaren arreba.

ILLETARA

Iru abadek esan eben mezea, Aresti jauna buru zala. Onek ezkondu eban Begoña'ko Eleiza onetan Edurne, baimen berezia lortuta, protestantea zan gizon aleman bategaz, orain amar urte dirala. Sakonak dira jaunaren asmoak! Bateratzearen eta banatzearen ezkutukia! Ezkondu eban abadeak berak egin bear izan eban Edurne'ren illetako eleizkizuna.

Eta egin be ondo baiño obeto! Barri Onean agertzen dan Berbizkundera izan eban gai bere itzaldian eta sei minututan maisuki ta samurkiro azaldu eban gaia.

Edurne gure arreba ona berbiztu egingo da. Sinistu dagigun: Jesus'ek Marta'ri esan eutsozan berben arauz: "Neu naz berbizkundera ta bizia; nigan sinisten dauanak ez dau eriotzarik ikusiko, neuk berbiztuko dot azkenengo egunean".

Idaz-lan au izenpetzen dauanak eta Begoña'ko Txanburu dan Alkorta'tar Fernando'k lagundu geuntson altaran baterako mezea esaten. Larrakoetxea'ren adiskide nintzala-ta urretatu nintzan Begoña'ra mezea esateko eta baietza artu neban.

ATARIAN ETA BARRUAN

Begoña'ra eldu nintzanean, Santutegiko ateartean Edurne'ren nebea ta senarra aurkitu nebazan. Nebeari euskeraz esan neutson: "Laguntzen zaitut atsekabeen. Gero Inghlandarrari ingelesez esan neutson: "I accompany to your grief".

Eleiz-gelan eleiz-mutila egoan eta esan neutson:

—Zu abadea izango zara?

—Ez. Ez naz abadea. Seme-alaba askoren gurasoa baiño!

—Ori! Ori! Orain olako gitxi dagoz.

—Zure abotsa ezagutzen dot nik! Igandeetan, Deustu'ko Pasiotarren eleizatik irratiz egiten dan mezan entzunda-edo!

—Oker zagoz! Ni Euba'ko Pasiotarren Lauaxeta Ikastolan bizi naz.

Itxuraz 40 edo 50 urteko baserritar sendokotea zan guraso onek, illetan oartzaille-lana egin ean: Parrokoak idatzitako sarrera egokia irakurri eban baiña irakurri barik eta bere-berea balitz lez eta abestiak be ederto abestu ebazan, trebetasun aundiagaz. Neure artean esan neban: Zelan ikasi ete dau baserritar onek ain ondo abestuten!

Meza-erdi ostean txistua jo eben. Goi argizko soiñua zirudian!

BASAJAUN IL JAKU

Altuna ta Mendiola'tar Josu (Basajaun) be bizitza obara joan jaku.

Edurne'ren illetara joateko neure etxetik urteteko nengoala, lekaidelagun batek auxe esan eustan:

—Zu! Josu Altuna, Basajaun, il da.

—Ez da izango!

—Bai-bai, ementxe gaurko izparringian datoz bere iru il-txartel. Ondo ezagutu neban Bizkai'tar zintzo au. Gazteagoa zala uste neban baiña il-txartelean agertzen zan bere adiña: 80 urte.

Bere idazterako garra, bere erriz-erri ibilteak, bere kondaira ta mendiai buruzko jakituria gogoraturik eta albistarietan naiz aldizkarietan irakasten egin dauan lana kontuan dodala, gai oneri buruz liburu bat be idatzi ebalakiñik, ezin itzi neure esker ona agertu barik. *Agur* asterokoan eta *Zer* illerokoan ainbat lan irakurri doguz, berak idatziak.

Autodidakta edo bere buruaren irakasle izan zan Josu, Trueba gure idazlariaren antzera.

Bein *Zer* aldizkarian Unamuno'ren aurka agertu zan eta nik erantzuna emon neutson Unamuno'ren buru argia goratuz. Josu Altuna'k dedu aundiz erantzun eustan eta berak euskerearen alde ez egozanak ez ebazala onartzen esaten eustan.

Bizkaitarren aldetik iñor entzutetsu ta txalogarri ba' da, olako bat gure Basajaun dogu.